

**СЪДЕБНОМЕДИЦИНСКА ОЦЕНКА НА МОЗЪЧНОТО СЪТРЕСЕНИЕ И
МОЗЪЧНАТА КОНТУЗИЯ КАТО ТЕЛЕСНА ПОВРЕДА- ЗАКОНОВА УРЕДБА И
ЕКСПЕРТНАТА ПРАКТИКА**

Иван Црънчев^{1,2}, Светлозар Спасов^{1,2}

Катедра по обща и клинична патология и съдебна медицина, Медицински университет, гр.

Пловдив, пощенски код: 4000, България

Отделение по съдебна медицина, УМБАЛ „Св. Георги” ЕАД, гр. Пловдив, пощенски код:

4000, България

tsranchev@inbox.ru, drs_spasov@abv.bg

Резюме: Поради разнообразието на клиничната си изяви, в съдебномедицинската практика съществени експертни затруднения възникват при медико-биологичната оценка на телесната повреда на случаи на мозъчно сътресение, както и на контузия на мозъка, които могат да протекат както асимптомно, така и с картината на тежка травматична кома. Недостатъчната законова уредба, бързото развитие, новите достижения на медицината и съществените различия, както във вижданията на съдебномедицинските експерти, така и в определянето на медико-биологичния признак, довеждат до необходимостта от преоценка на вижданията от съдебномедицинска гледна точка за оценката на тези телесни увреди. Проблемът е актуален, като решаването му би било от полза както на самите съдебномедицински експерти, така и на правника в гражданския и в наказателния процес.

Ключови думи: мозъчно сътресение, контузия на мозъка, съдебномедицинска оценка, телесна повреда, законова уредба

Въведение: Телесната повреда по своя правен смисъл е вид престъпление с две основни характеристики: медико-биологична и правна (1), като двете са взаимно свързани. Тези телесни повреди са описани и квалифицирани в чл. 128, чл. 129 и чл. 130 на Наказателния кодекс на република България (3), който е постоянно допълван и редактиран през годините. В съдебно-медицинската практика съществени експертни затруднения възникват именно при определянето на медико-биологичната оценка на телесната повреда, при казуси с мозъчно сътресение, което сътресение може да доведе след себе си до различни последици, от степенно разстройство на съзнанието до състояние на травматична кома (1). Подобна е ситуацията и с контузията на мозъка, която може да протече както асимптомно, така и с картината на тежка травматична кома със загуба на съзнанието, като разнообразието на клиничната изяви на тези две увреди будят съществена експертна трудност при оценката на телесната повреда (1,2,5).

Обсъждане: В съдебномедицинската експертна практика ежедневно експертите се сблъскват със своеобразна „трансформация“ на дадено травматично увреждане в медико-биологичен признак по Наказателния кодекс, дотолкова, че същите признаци да бъдат съобразени с текстовете в него и да са разбираеми за органите на правораздаването (3). Нерядко това е свързано с известни експертни и чисто практически трудности при оценката на тези увреждания. Съществен проблем представлява именно оценката на медико-биологичния признак при случаи на мозъчно сътресение и мозъчна контузия. Медико-биологичния признак „опасност за живота“ при тези увреди е обсъждан многократно в литературата, като винаги е предизвиквал остри дискусии (2). В Постановление № 3/1970 г. на Пленума на Върховния съд е ясно дефинирано, че сътресението на мозъка със загуба на съзнание следва да се причислява по медико-биологичния признак „разстройство на здравето, временно опасно за живота“ (4). Въпросът за мозъчното сътресение и контузията на мозъка е застъпен и в монографиите на редица съдебномедицински експерти (1,2,5), и

въпреки различната аргументация в една или друга насока становищата и мненията на експертите се различават. Различна е и оценката на тези увреждания в практиката на съдебномедицинските експерти в различните региони в страната. В едни области на страната сътресението в почти всички случаи се дава като временно разстройство, което не представлява опасност за живота, което е в известно противоречие с текстовете, утвърдени от съдебната система на република България (3,4). Същевременно в други области степента на телесната повреда относно мозъчните контузия и сътресение се определят на базата на свидетелски показания, които са противоречиви и не са сигурна основа, върху която да стъпи съдебномедицинския експерт при изготвяне на заключението си. Не рядко мозъчната контузия, макар и да е представена с морфологичен субстрат, не дава клинична изява, която да бъде определена като животозастрашаваща, поради това преценката винаги следва да е строго индивидуална за всеки отделен казус (1). От своя страна това е в известно противоречие с други автори, дискутирали въпроса за определянето на медико- биологичния признак при тези телесни увреждания (2,5). Стои отворен, а също така недостатъчно добре развит, въпросът за това в какъв процент от случаите и до каква степен едно мозъчно сътресение и една мозъчна контузия са животозастрашаващи за живота на пострадалия, съобразно сегашните, съвременни достижения, методи и познания на медицината. Липсата на ясни и точни критерии за оценка на тези увреждания с практическа съдебномедицинска насоченост поражда необходимостта от детайлно и обширно научно- практическо проучване по темата.

Заключение: Поостарялата законова уредба, бързото развитие на медицината и съществените различия, както във вижданията на различните съдебномедицински експерти, така и в оценката на медико- биологичния признак по области относно мозъчното сътресение и мозъчната контузия, довежда до необходимостта от преоценка на тези телесни повреди, с унифициране и стандартизиране на вижданията на съдебномедицинските експерти в страната. Проблемът е належащ и актуален, като решаването му би било от полза както на самите съдебномедицински експерти, което съществено би улеснило работата им, така и на правника в гражданския и в наказателния процес.

Литература:

1. Лисаев, П. 2010. Съдебномедицинска експертиза на телесните повреди. Издателство Сиби.
2. Раданов, С. 1999. Телесните повреди по наказателния кодекс на република България. Медико- биологична характеристика. Съдебномедицинска експертиза. Издателска къща Siela.
3. Наказателен кодекс на република България.
4. Постановление № 3/1970г. на Пленума на ВС.
5. Печилков, И. 1975. Телесните повреди по наказателния кодекс на република България. Издателство Христо Г. Данов.